

"Казан-Татарстан башкаласы, борынгы шәһәр" темасына

тарих һәм инглиз теле берләштерелгән дәрес

Максат: 1) "Казан" темасына караган актив үзләштерелгән сүзләрне диалогик һәм монологик сөйләмдә куллана белү; Казан турында булган белемнәрне тирәнәйтү;

2) "Казан" темасына караган мәглүмәтне татар һәм инглиз телендә аңлау һәм үзләштерү;

3) туган як белән горурлану, туган якка мөхәббәт тәрбияләү

Җиһазлау:

Проектор, презентация, видеоматериаллар.

Дәрес барышында **индивидуаль һәм группада эшләү.**

Дәрес барышы:

Кереш өлеш:

В.Н.-Good morning, dear guests, dear children! I'm glad to see you. How are you today? I think everything is O K. Are you ready to start?

Students: **Good morning**

Р.Р.-**Исәнмесез!**

Балалар:**Исәнмесез!**

В.Н. Let's meet our guests according to the old Tatar tradition with chak-chak - the symbol of hospitality of tatar people.

В.Н.- Boys and girls, first of all, look at the screen and do this task. Match the pictures and the symbols.(интерактивное задание) We can see the symbols of Russia, Tatarstan and the UK. And I've got a letter from our English-speaking friend Matthew. Let's read it, Ruzanna.

знакомство с письмом на англ. яз. (ученик зачитывает письмо)

В.Н.- определение темы урока **Т:** Dear children! I expect our lesson to be very interesting and exciting today, because we are going to talk about our dearest and the most favorite place on the Earth. Can you guess what place it is?

Р: I suppose we are going to talk about Kazan.

Т: Right you are. Read the name of our lesson, please.

Р: The name of our lesson is **"Kazan is the capital of Tatarstan, the old city"**

(Слайд **"Kazan is the capital of Tatarstan, the old city"** "Казан-Татарстан башкаласы, борынгы шәһәр")

Р.Р.- Э хәзер укучылар, бүгенге дәресебезнең максатын әйттик:

Балалар: -Казан тарихы белән танышу;

-Казанның бүгенге тормышын ирәнү;

-Инглис дусларыбызга Казан турында мәглүмәт бирергә.

Р.Р. Димәк без дәрес ахырында нәрсә эшли белергә тиешбез

Балалар: Казан турында татар хәм инглиз телләрдә сөйләшә белергә

В.Н. There are many different reasons for travelling to Kazan. Try to name some of them.

Why do you travel to Kazan? Без Казанга ни эчен барабыз?

Р.Р. Эльбэттә шушы кыска вакыт эчендә без бетен мөмкинлекләрне куллана алмыйбез. Шуна күрә без бер юнәлешне сайлап алабыз. Хәм Казан исеменнән башлыйбыз. “Казан” дигән исем каян барлыкка килгән? Моңын турында сез нәрсә беләсез?

1 укучы --Тарихта бик куп риваяتلәр бар. Шуларнын берсе Казан исемен алтын казан (аш-су да кулланатырган саут) белән бәйлиләр. Болгар ханлыгынын патшасынын олы малае Алтынбек, походка чыккан, хәм ял итәргә туктагач бер елга янында казанга су алырга дип тезләнгән. Шул вакытта алтын казаны елгага тешеп киткән. Сонрак шул елганы Казан- су елгасы дип атыйлар. Э елга буенда калкып чыккан шәхәргә Казан исемен бирәләр.

Р.Р.-Рәхмәт, : Элбэттә, Казанның ничек барлыкка килүе турында риваятьләр бик күп. Әле бүген дә шәһри Казанның һәм аның халкының килеп чыгышы хакында бәхәсләр бара. Шуна күрә галимнәр һаман эзләнә, яңадан-яңа табышларга юлыга.

В.Н- Now some students tell us about Kazan. Let's listen to them.

1ученик-Kazan is one of the oldest and most beautiful cities in the Volga region. Kazan is a thousand – year-old city with rich history.

Kazan is the capital city of the Republic of Tatarstan, Russia. The sixth largest city of Russia, it lies at the confluence of the Volga and Kazanka Rivers in European Russia.

2-Kazan is located in a very picturesque place. Two rivers –the Volga river and the Kazanka river, which played an important role in the history of the peoples of the country. Thick forests with a lot of animals, vast fields, big and small rivers and deep lakes with a lot of fish make the nature of the Kazan area beautiful. Lake Kaban, unique in its nature, “a mirror of clear water”, is in the centre of Kazan.

3- In April 2009, the Russian Patent Office granted Kazan the right to brand itself as the "Third Capital" of Russia. In 2009 it was chosen as the "sports capital of Russia" (слайды о городе Казань).

I think, this information will be very interesting to our friend. But now we are going to go on an excursion around the city to know more about the history of Kazan, about the cultural life and the sightseeings.

Р.Р. - Э хазер Казан турында кубрәк белер эчен, без сезгә Казан шәхәренә саяхәткә чыгарка тәкдим итәбез. Сез эзерме?

Беренче тукталыш «Борынгы Казан»

(укучылар Борынгы Казан турында информация бирәләр)

1 укучы ---Казан ханлыгына кайчан һәм кем тарафыннан нигез салынган?

Казан ханлыгы элеккеге Алтын Урданың төньяк төбәгендә ярыйсы ук зур мәйдан биләгән. Көнчыгышта аның чикләре Урал тауларына барып житкән һәм Себер ханлыгы белән тоташкан.

2 укучы Казан ханлыгының кыскача тасвирланган мәйданы, аның тулаем жире татарларны һәм Казанга буйсынып яшәгән башка халыкларны берләштергән бер дәүләт жире булып саналган.

Тарихи чыганаclarда Казан ханлыгына төрки телле башка халыclar һәм фин-угор кабиләләре керүе турында язылган. Шул дәүләттә яшәп, алар барысы да аңа салым түләгәннәр. Ләкин, бу мәжбүрлек ханлыкның төп халкы булып саналган Казан татарларына да караган.

3 укучы -Сөембикә Казан патшасы 1533 елның августында Казанга килә һәм 1551 елның августында аны Казаннан мәңгегә алып китәләр.

Анын Үтәмешгәрәй исемле улы туа. Рус елъязмаларында әйтелгәнчә, ул бик чибәр һәм акыллы булган. Татар риваятьләрендә һәм бәетләрендә аның гүзәллегә һәм кешелеклелегә чиксез мактала. Сөембикә исеме татар халкы тарихында азатлык һәм бәйсезлек өчен көрәшүче символы булып тора.

4 укучы Рус патшасы Иван Грозный үзенең әхлаксыз тормышы һәм кешелексезлегә белән аерылып торган, ул төзегән террор сәясәтеннән иң элек рус халкы үзе зур зыяннар күргән. Буйсындырылган халыclarга карата ул аларны юк итеп бетерү сәясәте үткәргән. Бу аның Казанга яуларыннан башланып, 1552 елда Казан ханлыгын басып алуға һәм аны тәмам юк итүгә китергән.

B.H – The next station is Architectural monuments

1- **The Kremlin** has become the architectural symbol of Kazan. The Kremlin was constructing for 4 centuries. The best architects and builders of the past were invited to erect new Towers, new walls, new palaces. Originally the Kremlin was a citadel which defended the population during the wars. In 2000 the Kazan Kremlin became a monument of UNESCO World Heritage.

2- The Kazan Kremlin remains to this day the heart of the capital of the Republic of Tatarstan-Kazan. The most unusual structure in the Kremlin Complex is **the Suyumbice Tower**. The Suyumbice Tower, also called the Khan's Mosque is probably the most familiar landmark and architectural symbol of Kazan. By the early 20th century, its inclination was estimated at 194 cm. Diverse stabilization methods were used to straighten the tower in the 1930s and 1990s.

3-**The Kol Sharif mosque** located in Kazan Kremlin, the largest mosque in Russia, and in Europe outside of Istanbul

4-**The Millennium Bridge** is a cable-stayed bridge that spans Kazanka River, in Kazan, Tatarstan, Russia. Its name originates from Kazan's thousand anniversary, widely celebrated in 2005 and the shape of its M-like pylon.

P.P- 3-че тукталыш «Казан-мдәни хәм спорт үзәк»

2013 елда Казанда XXVII Бөтендөнья Жәйге Универсиада булып узды. Жәйге Универсиада турында сез нәрсә беләсез?

1 укучы Жәйге Универсиада — 2013 елгы бөтендөнья студент-яшьләренең спорт ярышлары. Универсиада дәвамында 300 дән артык медаль комплекты уйнатыла - бу үзенә карата бер рекорд.

2008 елның 31 маенда Универсиада Казанда үтәчәк дигән карар Халыкара университетлар спорты федерациясенең Брюссел шәһәрендә үткәрелгән тавыш бирүе белән кабул ителгән иде. Бу ярышны үзләрендә уздыру хокукына Казаннан тыш Испанияның Виго һәм Көнъяк Кореяның Куанжу шәһәре дәгъва кылган иде. Казан шәһәре Идарә итүче комитетның 27 әгъзәсенең 20 тавышын алды. Белгечләренең әйтүенә караганда, 2009 елдан башлап Казанда яңа спорт корылмалары төзелде, элеккеләре төртипкә китерелде, юл-транспорт инфраструктурасы.

2 укучы Икенче зур вакыйга 2015 елда Казанда **Су спорты төрләре буенча Дөнья чемпионаты узды.**Әлеге Чемпионатта 2400 мең спортчы, 1800 рәсми зат, 190 илдән вәкилләр катнашты. 6 спорт төре буенча 75 медаль комплекты уйнатылды. Бу вакыйга Казанның дәрәжәсен ил куләмендә тагын да күтәрде

B.H.-So our next station is Theatres in Kazan

1-**The Galiaskar Kamal Tatar Academic Theatre** is the leading Tatar theater in Kazan, Russia. Named after the playwright Galiaskar Kamal, it was founded on December 22, 1906.

2-**The Dzhilil Tatar State Academic Opera and Ballet Theatre.**

- The theatre was founded in 1938, but as a opera and ballet it formed in 1941 .

- The theatre holds annual Shalyapin's opera and Nuriev classical ballet festivals. The theatre building was constructed in 1933-1956 on the site of the well-known Derzhavinsky gardens.

The theatre was named after the tatar poet Dzhallil, in 1988 it received the rank of academic theatre

3-The Kachalov Academic Theatre of Russian Drama.

- The Kazan Academic Theatre of Russian Drama, named after V. I. Kachalov, is one of the biggest drama theatres in Russia. Exquisite repertoire, based on the best works of Russian and world classical and modern plays, as well as up-to-date staging and producing, professional company, which includes a lot of perfect actors, have always been fond of experimenting and search. All that makes the theatre attractive and interesting for wide audience both in the Kazan city and in far-away regions.

4-The Tinchurin Tatar State Theatre of Drama and Comedy.

- The history of the theatre is bright and unique. Being established at the First All-Union Congress of Collective Farmers in 1933 on the initiative of Karim Tinchurin as a branch of the Tatar State Academic Theatre, the company experienced a long and difficult way of organization from a collective farm company to a republican mobile theatre, and, finally, to the Tatar State Theatre of Drama and Comedy, named after K. Tinchurin. In 1988 a building in Gorky Street was given to the theatre.

Р.Р.-Соңгы тукталыш. «Казан турында сораулар» (укучылар тат һәм ингл. телендә бер-берсенә сораулар бирәләр)

- 1) Казан шәһәре нинди елга буенда урнашкан?
- 2) Салих Сәйдәшев кем ул?
- 3) Опера һәм балет театры кем исемен йөртә?
- 4) Казан гербында нәрсә сурәтләнгән?
- И Казан, моңлы Казан,
дәртле Казан,
нурлы Казан... Бу поэтик юлларның авторы кем?
- 5) Татар хатын -кызларның милли баш киеме.

1. Who was the first president of Tatarstan?

The first president of Tatarstan was Shaimiev

2. When was the declaration of sovereignty signed?

The Declaration of State Sovereignty of the Republic was signed on the 30th of August, 1990.

3 What languages do people in Tatarstan speak?

The official languages are Tatar and Russian

4 What is the longest river in Tatarstan ?

5 What nationalities do live in Tatarstan?

Tatarstan is a multinational republic. People of 115 nationalities live there. The two main nationalities are the Tatars and the Russians

В.Н.- (Синквейн на тат.яз и англ.яз.) To sum all information, we can make a cinquain in the English and the Tatar languages.

Йомгаклау. Now you know many interesting facts about Kazan. our foreign friend has got some information about the city. What can you say about our capital? Let us make a project of our lesson together.

учащиеся выступают с проектами о Казани (письмо на англ.яз. и постер на тат. яз.)

Thank you for being industrious at the lesson. I am satisfied with your work. Each of you gets a good or an excellent mark. Your homework on the screen:

Өй эше бирү.

1) to talk about Kazan (15 sentences)

2) to find more information about Kazan and to do a video or presentation to our English-speaking friends.